

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ
БЪЛГАРСКА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

МЕСЕЧЕН

Б Ю Л Е Т И Н

ЮНИ, 2012

СОФИЯ

УВАЖАЕМИ СПЕЦИАЛИСТИ И РЪКОВОДИТЕЛИ,

Вие разполагате с поредния месечен хидрометеорологичен бюлетин. В него е направен месечен обзор на основни процеси и явления от метеорологична, агрометеорологична, хидрологична и екологична гледна точка за територията на страната. Оперативната информация, набира на националната мрежа на НИМХ, дава възможност за бърза и обща преценка на влиянието на тези явления и процеси върху различни сфери на икономиката и обществения живот, за вземане на оптимални управленски решения и повишаване на икономическата полза от стопанската дейност и комфорта на живота.

Месечният бюлетин се публикува в ИНТЕРНЕТ на адрес: <http://www.meteo.bg>.

Подходяща информация за изследователски, юридически и бизнес цели, преминала през стандартен контрол, може да се получи чрез официална заявка до НИМХ, дадена на същия адрес.

НАЦИОНАЛНИЯТ ИНСТИТУТ ПО МЕТЕОРОЛОГИЯ И ХИДРОЛОГИЯ

е основно оперативно и научноизследователско звено при БАН в областта на метеорологията агрометеорологията и хидрологията с дейност от национално и международно значение:

- методическо и техническо поддържане и развитие на националната метеорологична, агрометеорологична и хидрологична мрежа от станции за измервания и наблюдения с изграждане и управление на съответните бази данни за нуждите на оперативни и изследователски задачи, за национални и международни бюлетини и климатични годишници;
- сезонни, месечни, средносрочни, краткосрочни и свръхкраткосточни прогнози на времето и състоянието на морето, речните и подземни води, динамиката на водните запаси в почвата, фенологичното развитие и формирането на добиви от земеделските култури, предупреждения за опасни и особено опасни метеорологични явления, оценка на нанесени щети и повреди от метеорологични явления върху селското стопанство;
- изследване на климатичните ресурси, колебанията и измененията на климата, свързаните с това неблагоприятни явления и влиянието им върху обществото и различни сфери на стопанската дейност;
- метеорологични аспекти на замърсяването на въздуха, физични процеси в атмосферния граничен слой, атмосферни дифузионни модели, мониторинг на радиоактивност на атмосферата и валежите, химизъм на валежите, системи за ранно предупреждение за замърсяване на въздуха;
- осигуряване с научно-приложни изследвания, експертни оценки, разработки и методики на различни дейности в селското стопанство, транспорта, енергетиката, строителството, туризма, проектирането, водното стопанство, търговията, екологията, гражданската защита и други изследователски разработки в областта на природните и инженерните науки;
- обучение на специализанти, дипломанти и докторанти, в сферата на компетентност на НИМХ;
- участие в глобалния и регионалния обмен на данни (VI регион Европа – СМО), климатична информация и прогнози по програмите, координирани от Световната метеорологична организация (СМО), ЮНЕСКО, ЕС и други.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

- I.1. Синоптична обстановка
- I.2. Температура на въздуха
- I.3. Валежи
- I.4. Силен вятър
- I.5. Облачност и слънчево греене
- I.6. Особени и опасни метеорологични явления

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

I. ПРЕГЛЕД НА ВРЕМЕТО

1. СИНОПТИЧНА ОБСТАНОВКА

1.VI. В периферията на антициклон, над страната бързо преминава размит студен фронт. Атмосферата е неустойчива. На места има превалявания и гръмотевици. Повече като количество са валежите в Южна България.

2-4.VI. След преминаването на фронта налягането се повишава и полето става антициклонално, но със съвсем слаб градиент. Времето е спокойно, предимно слънчево. Температурите слабо се повишават. В планинските райони в следобедните часове се развива купесто-дъждовна облачност и там има локални краткотрайни превалявания.

5-6.VI. От запад на изток преминава атмосферно смущение, отначало като долина с разположен в нея студен фронт. С понижението на налягането над Румъния за кратко се формира и плитък вихър. Валежите през първия ден са почти повсеместни, на места значителни. Има и градушки. През втория ден има само локални краткотрайни и незначителни превалявания. Понижението на дневните температури, общо за двата дни, е около 5-10°C. През втория ден и минималните температури са по-ниски, особено в северозападните райони, където понижението им е с 3-5°C.

7-10.VI. И при земята и във високите слоеве се изгражда гребен от юг-югозапад. Времето е предимно слънчево и температурите се повишават.

11-13.VI. Страната се намира между няколко основни барични образувания – антициклонът се разделя на два центъра, на изток и на юг. Централна Европа е обхваната от обширна циклонална област, в която се развиват и преместват няколко вихъра. Над България налягането остава относително високо, температурите също са високи.

14.VI. През нощта срещу 14-ти преминава студен фронт. Неговото влияние се изразява главно с временно усилване на вятъра и понижение на дневните температури с от 2°C до 6-7°C. По-значителна купесто-дъждовна облачност, с гръмотевична буря и краткотраен но интензивен валеж, се развива над Централна Стара планина.

15-23.VI. Отново се възстановява антициклонална циркулация над страната и Балканите, със сухо и горещо време.

24-27.VI. Атмосферата над страната е неустойчива. В периферията на гребен от север преминават размити студени фронтове през нощта срещу 24.VI и през нощта срещу 26.VI. Времето е по-динамично, променливо, с развитие на купеста и купесто-дъждовна облачност, временно усилване на вятъра, превалявания с различен обхват и интензивност. По-чувствително понижение на температурите има на 24-ти, по-слабо – на 26.VI.

28-30.VI. Обширен антициклон се настанява над източната част от Европа – от Прибалтика до Балканите. Налягането над България е високо, полето е почти безградиентно. Във височина от юг и югозапад се пренасят сухи и горещи въздушни маси.

2. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

В по-голямата част от страната средните месечни температури са между 21 и 25°C. По високите полета и в планинските райони с надморска височина между 500 и 1200 m средните месечни температури са между 16.8 и 21°C. По планинските върхове средните месечни температури са между 6.3°C (Мусала) и 14.8°C (Рожен). Месец юни е най-топъл в Сандански (средна месечна температура 25.4°C) и най-студен в Чепеларе (средна месечна температура 16.8°C). Средните месечни температури имат отклонение от нормата за юни между +2 и +4.5°C.

През целия месец е относително топло със средни денонощни температури между 1 и 8°C над месечната норма. Изключение правят периодите 1-2.VI, 5-7.VI, 26-27.VI, когато е по-хладно и средните денонощни температури са близки до месечната норма или с 1-6°C по-ниски. Най-студено е в Смолян на 1.VI (средна денонощна температура 11.0°C). Най-топло е в Русе на 22.VI (31.6°C).

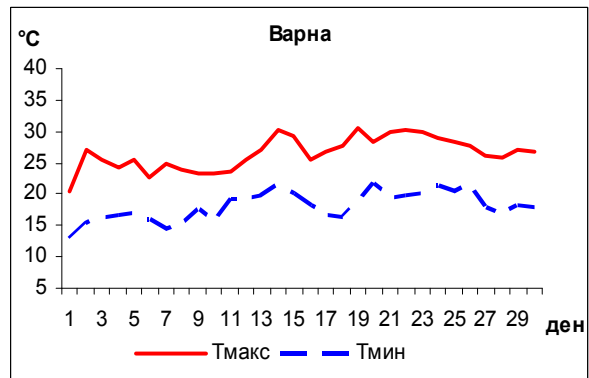
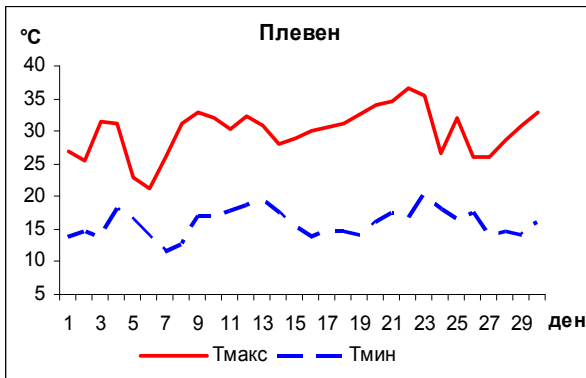
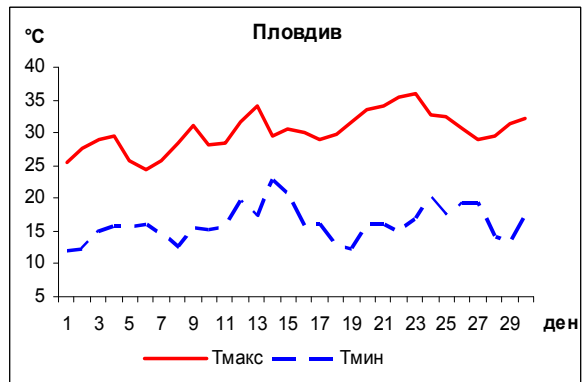
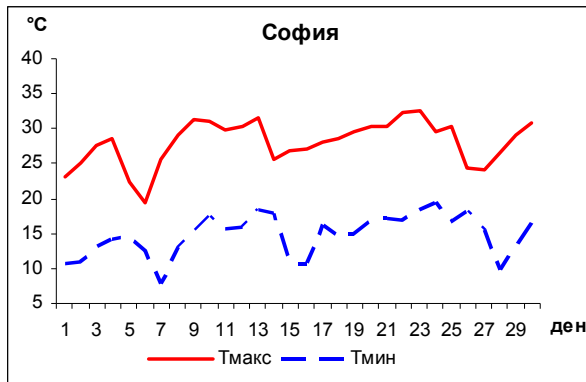
Най-високите максимални температури са между 31 и 38°C и са измерени главно на 22-23.VI (Сомовит, обл. Плевен, 38.0°C на 22.VI). Най-ниските минимални температури са предимно между 6 и 13°C и са измерени на 1.VI или 7.VI (Банско 4.2°C на 7.VI).

Метеорологична справка за месец юни 2012 г.

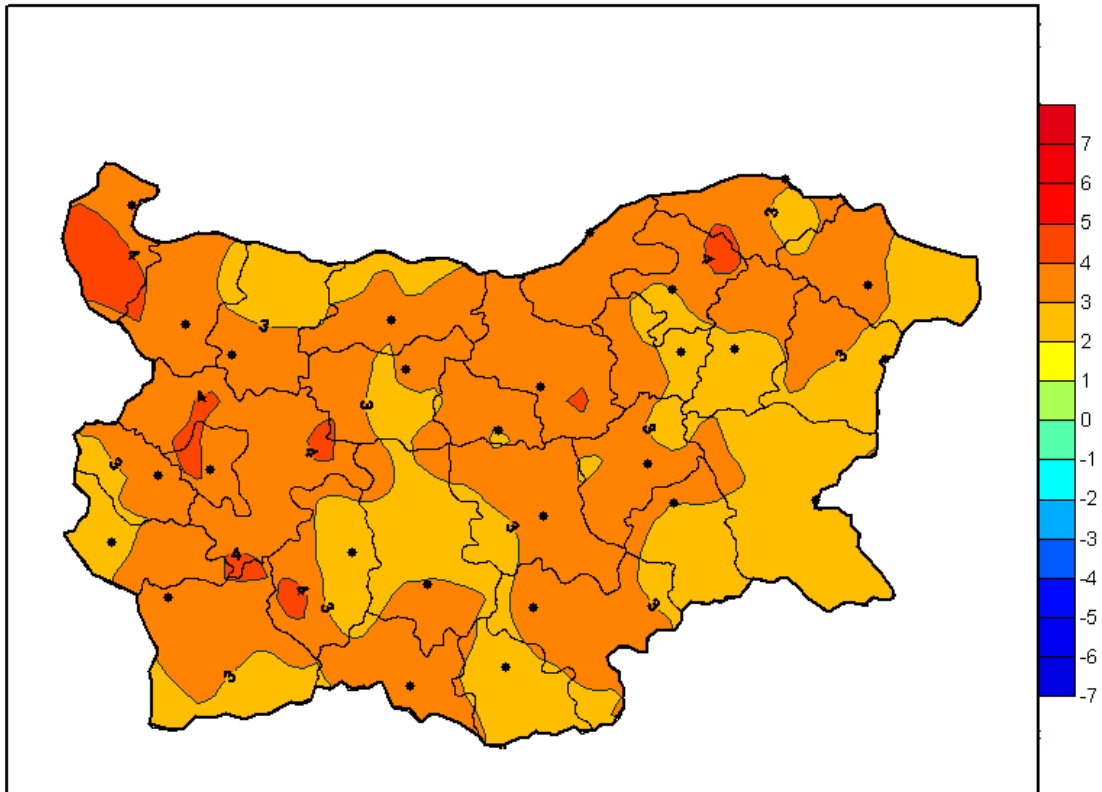
Станция	Температура на въздуха (°C)						Валеж (mm)				Брой дни с			
	T _{ср}	ΔT	T _{макс}	Дата	T _{мин}	Дата	Сума	Q/Qn (%)	Макси- мален	Дата	Количество валеж (mm)		Вятър ≥14 m/s	Гръмо- тевици
											≥1	≥10		
София	21.8	4.0	32.5	23	7.7	7	9	12	6	6	2	0	2	8
Видин	24.0	3.4	36.2	22	9.6	7	4	6	2	5	2	0	1	3
Монтана	23.4	3.4	35.5	22	11.0	7	60	74	30	6	6	2	1	5
Враца	23.1	3.6	35.4	22	10.3	7	54	52	30	6	7	1	0	7
Плевен	24.1	3.2	36.6	22	11.5	7	40	52	18	26	6	1	5	6
В.Търново	23.6	3.8	36.0	22	12.2	7	20	24	8	26	5	0	1	5
Русе	25.1	3.5	37.3	22	12.6	7	16	22	6	7	4	0	6	7
Разград	22.2	3.0	33.0	22	9.8	7	42	58	23	6	3	1	0	3
Добрич	21.9	3.4	35.0	22	9.8	1	39	63	16	1	4	2	1	1
Варна	22.2	2.5	30.5	19	12.9	1	26	57	15	1	3	1	0	4
Бургас	23.2	3.0	33.5	13	14.5	1	10	20	8	28	2	0	5	2
Сливен	24.1	3.7	34.2	13	12.6	1	31	49	25	6	3	1	4	4
Кърджали	23.0	2.6	34.0	23	10.0	7	24	41	23	6	1	1	2	5
Пловдив	23.6	2.7	36.0	23	12.0	1	42	79	26	6	3	2	2	6
Благоевград	22.9	3.2	35.0	22	8.4	7	53	91	34	6	3	2	1	6
Сандански	25.4	3.4	37.0	22	12.0	1	15	39	8	2	2	0	1	6
Кюстендил	21.7	2.8	34.0	22	7.2	7	66	113	39	6	5	2	0	7

ΔT – отклонение от месечната норма на температурата; Q/Qn – процентно отношение на месечната валежна сума спрямо нормата. Нормите са изчислени по данни за периода 1961-1990 г.

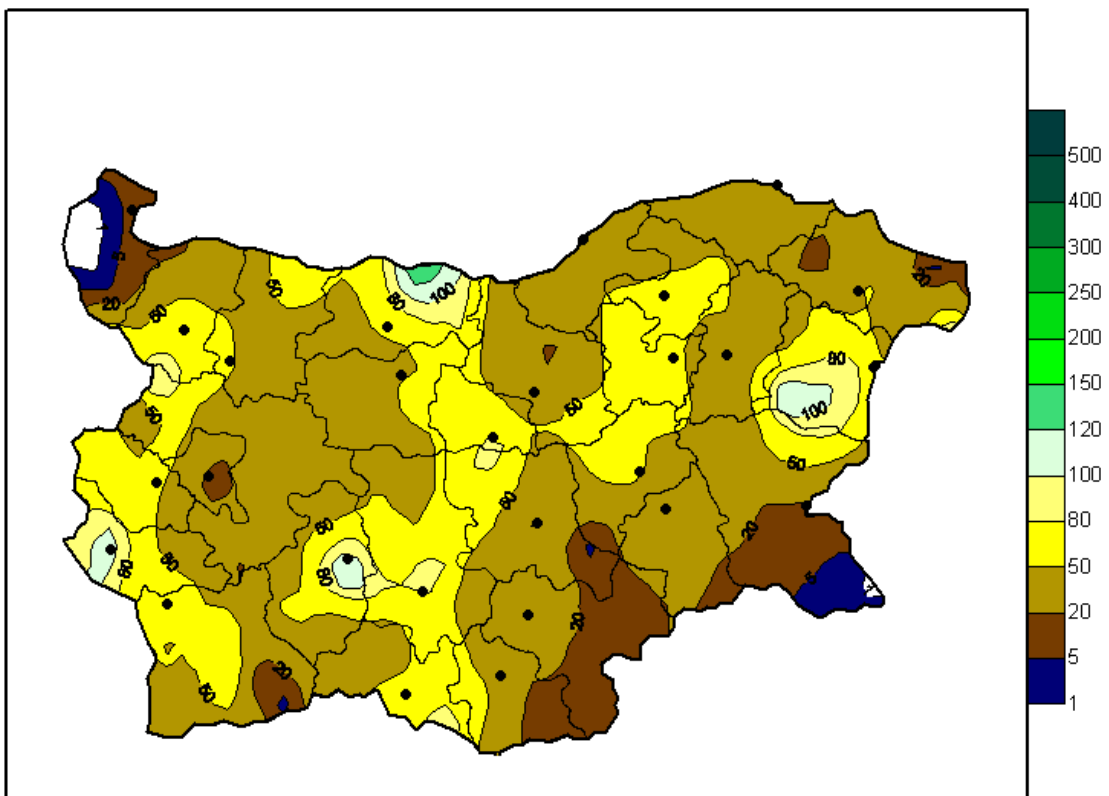
Температура на въздуха (°C) през юни 2012 г.

Температура на въздуха – отклонение от климатичната норма (°C), юни 2012 г.

Месечни суми на на валежите (в % от климатичната норма), юни 2012 г.

3. ВАЛЕЖИ

През месец юни 2012 г. месечните суми на валежите са предимно между 5 и 75% от климатичната норма. Само в станции Сомовит (обл. Плевен), Калиакра, Дългопол (обл. Варна), Пазарджик и Кюстендил месечната сума на валежите е между 110 и 135% от климатичната норма. В област Видин и в района на Странджа месечните суми на валежите са между 0 и 6% от климатичната норма. От 1.VI до към 6-7.VI и от 10.VI до 15.VI има валежи в различни части от страната. От 15.VI до към 22.VI е без валежи в цялата страна. Изключение прави 21.VI, когато има отделни гръмотевични бури в Североизточна България. От 23.VI до 27.VI отново има валежи в различни части на страната. През последните 3 дни на месеца е без валежи. Най-масови и обилни са валежите на 5-6.VI, когато през страната преминава циклонален вихър. Най-голямото 24-часово количество валеж е регистрирано на 28.VI в станция Калиакра (73.8 mm). Броят на дните с валеж над 1 mm е между 1 и 7. Броят на дните с валеж над 10 mm е между 0 и 2.

Денонощни количества валежи (mm) през юни 2012 г.

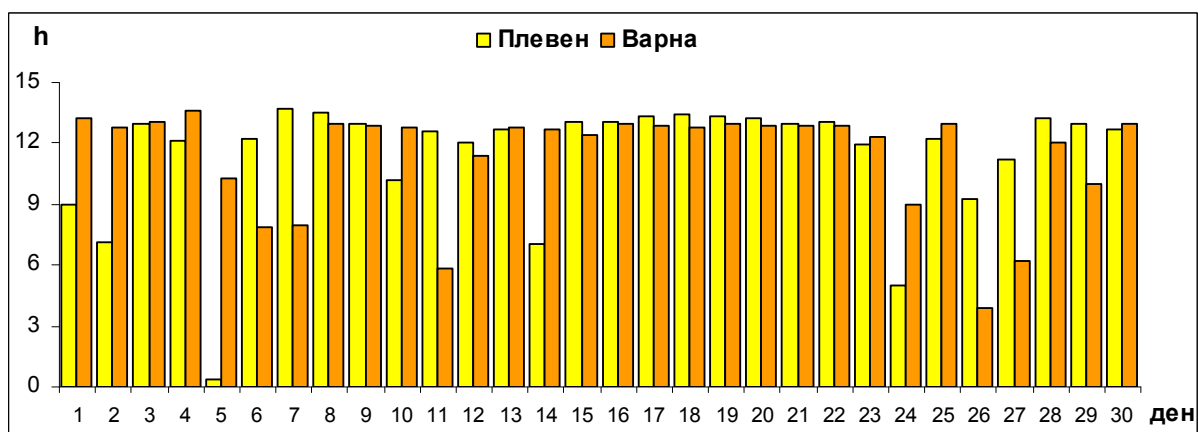
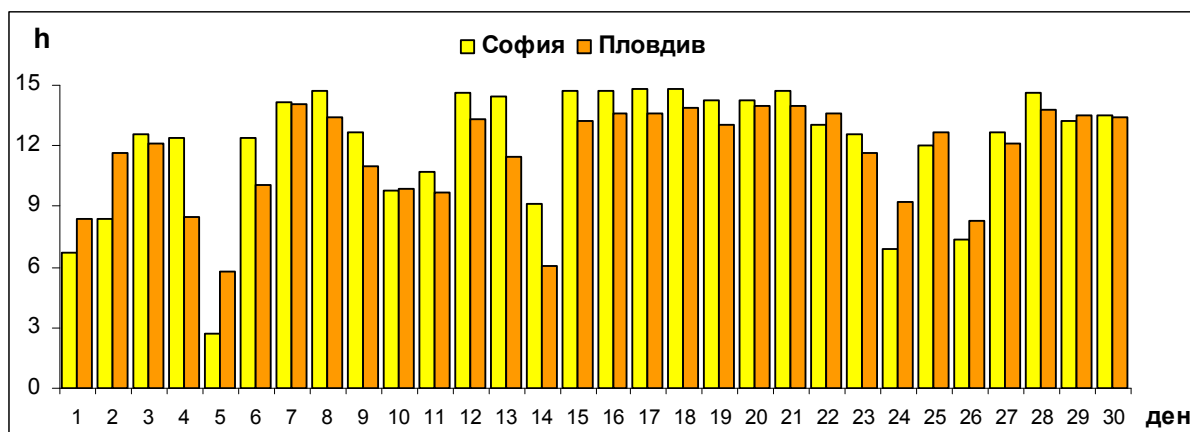
4. СИЛЕН ВЯТЪР

Условия за силен вятър (14 m/s и повече) от запад има главно в Дунавската равнина и Източна България на 5-6.VI, когато през страната преминава циклонален вихър, и на 25-26.VI, когато преминава студен фронт. Броят на дните със силен вятър е между 0 и 6.

5. ОБЛАЧНОСТ И СЛЪНЧЕВО ГРЕЕНЕ

Средната месечна облачност е предимно между 1.5 и 4.5 десети, което е под месечната нормата. Броят на ясните дни е предимно между 8 и 22, което е над нормата. Броят на мрачните дни е между 0 и 6, което е под нормата.

Слънчево греене (часове) през юни 2012 г.

6. ОСОБЕНИ И ОПАСНИ МЕТЕОРОЛОГИЧНИ ЯВЛЕНИЯ

Краткотрайни **мъгли** са се образували в 11 дни от месец юни (за сравнение – 11 дни през юни 2011 г.) предимно по черноморското крайбрежие и по поречието на р. Дунав. На повече места мъгли е имало около 1.VI и 12.VI.

Гръмотевични бури са наблюдавани в 18 дни от м. юни (за сравнение – 24 дни от м. юни 2011 г.). Значителен обхват имат гръмотевичните бури на 1-2.VI, 5-6.VI и 24-26.VI.

Градушки са наблюдавани в 12 дни (през юни 2011 г. – в 15 дни). С по-голям обхват и с по-значителни щети са гръмотевично-градоносните бури от 1.VI и от 5.VI (с наблюдаван валеж от град в 35 станции, разпределени в 16 области).

Особено опасни явления

На 1.VI са наблюдавани валежи от град в 10 станции от оперативната мрежа предимно в централна Северна България и Рило-родопската област. Интензивен валеж в Пловдив е допринесъл за наводнени централни улици.

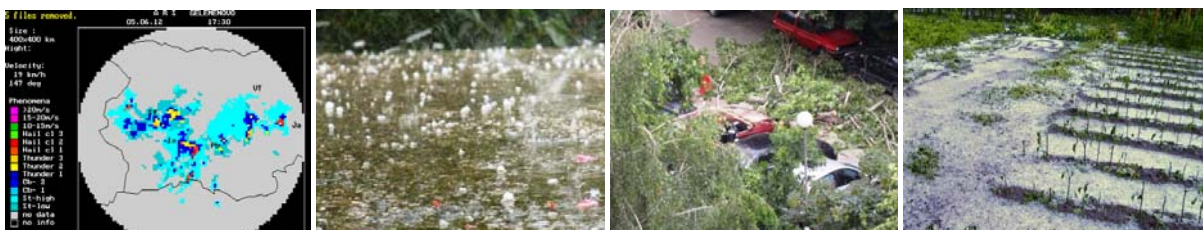
На 5.VI пораженията от градушките според пострадалите очевидци от с. Ягодово (Пловдивско) са описани дословно: „Всичко е приравнено със земята, градушката е по-голяма от „орех”, има умрели гугутки и косове, изпочупено е всичко, всички дворове са изравнени”. Значителни щети са нанесени на оранжерии. Пак според описание на пътуващи между селата Йоаким Груево и Брестовица (Пловдивско): “Към 13.30 часа завалиха огромни късове лед. Падаха с огромна сила, която направо може да убие човек”. Градушки (максимални скорости на вятъра 17-20 m/s) с поражения има документирана от с. Златитрап, Садово, гр. Шипка, Хаджи Димитрово (общ. Казанлък) и др. В Пловдив измерената сума валеж за денонощието е 24 mm, а в Смолян – 34 mm.

На 11.VI по обстановка с мощни конвективни облаци и силен вятър (16 m/s) са нанесени щети чрез съборени дървета върху имущество в София (вж. на снимката).

На 24.VI по развития студен фронт рано сутринта за часове на някои места в северозападните райони на страната падат проливни валежи като в Сомовит 44 mm и в Новачене 42 mm.

1.VI. Наводнение в Пловдив и градушка в с.Паничери. 5.VI. Градушка в с. Катунница и Ягодово (Пловдивско)
(снимки от bTV – “Аз репортерът”)

5.VI. Радарна индикация на 10.VI.Градушка в Симитли. 11.VI.Щети от бурята 24.VI.Щети от град в с.Радилово,
гръмотевици и градушки. в ж.к. «Младост 1»- община Пещера
(снимка от радара на НИМХ в Гелеменово) (Снимки на щети от опасни явления - от bTV “Аз репортерът”)

II. СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА, ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ И ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

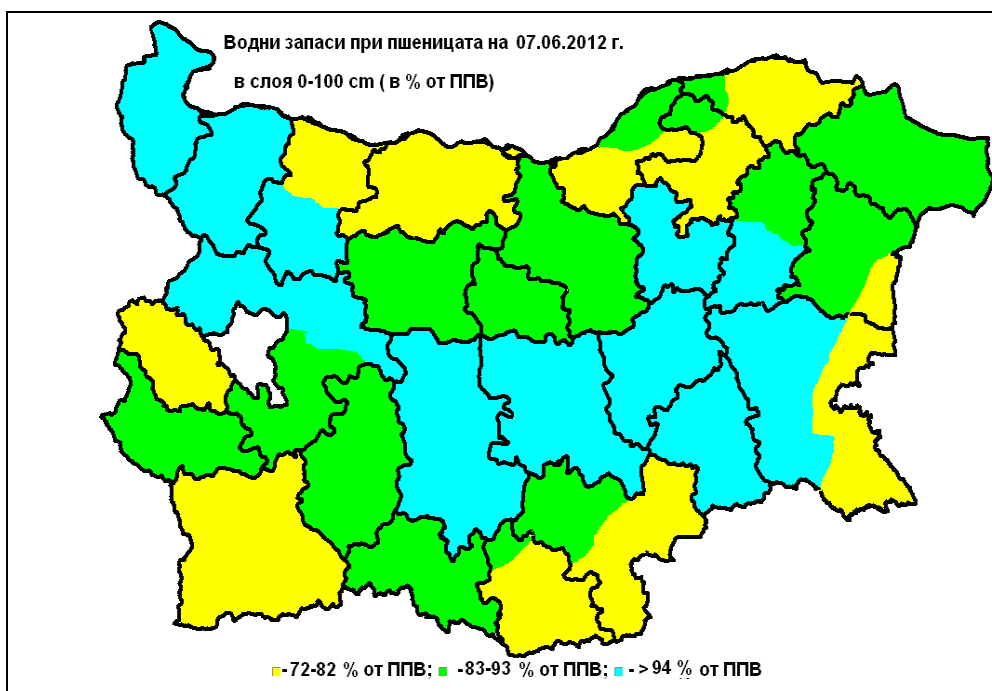
1.СЪСТОЯНИЕ НА ПОЧВАТА

През юни (с изключение на първото десетдневие) валежите в по-голямата част от полските райони бяха под нормите и най-често без стопанско значение, което се отрази негативно върху състоянието на почвата.

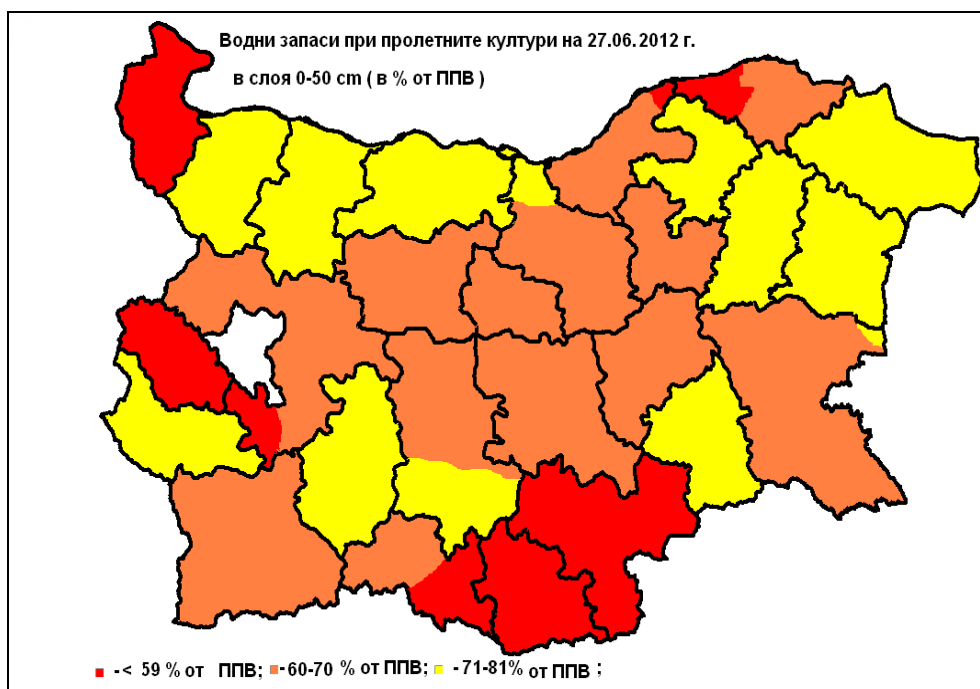
В резултат на тези условия, през климатично най-дъждовния месец от годината, дефицитът на запасите от влага в почвата нарастваше непрекъснато, особено в Източна и Южна България. Там, през втората половина на юни валежите бяха оскъдни или липсваха такива. В края на месеца продуктивната влага в еднометровия почвен слой в отделни части на Южна България (Кюстендил, Хасково, Кърджали) бе почти изчерпана.

В резултат на наднормените, а на места и поройни валежи от края на май и първата седмица на юни, бе наблюдавано увеличение на почвените влагозапаси в цялата страна. На 7.VI, в еднометровия почвен слой при пшеницата, съдържанието на продуктивна влага в повечето полски райони бе над 85-90 % от ППВ. По-ниски запаси от влага (72-82%) от ППВ, бяха измерени само на отделни места в Южна и Източна България, както и в агростанциите в Плевен, Сандански и София.

Сухото и горещо време през втората половина от месеца, активното развитие на земеделските култури и интензивното изпарение, предизвикаха изчерпване на водните запаси както от горните, така и от по-дълбоките почвени хоризонти. Единствено на места в областите Шумен, Търговище, Кюстендил и Ямбол през второто десетдневие на юни се поддържаше баланс между изчерпването и възстановяването на влагата в почвата. Общият воден запас в почвен слой 0-50 cm при царевичата и слънчогледа се понижи до 51-57% от ППВ на 17.VI в районите на Хасково, Свиленград, Разград и Софийското поле.

През третото десетдневие на юни бе отбелязана валежна сума по-голяма от 15 l/m² само на ограничен брой места в страната (Калиакра 74 l/m², Плевен 26 l/m², Пазарджик 25 l/m², Монтана 23 l/m², Ловеч-22 l/m², Силистра 18 l/m² и Враца 17 l/m²). Поради високите температури и бързо задълбочаващото се засушаване, тези валежи не успяха да подобрят състоянието на орният слой на почвата. Провеждането на земеделските мерориятия бе силно затруднено. В много райони продуктивната влага в 50-сантиметровия почвения слой при узряващите есенни посеви бе изчерпана почти напълно, но това вече бе без съществено значение за тях.

При пролетните култури в някои крайдунавски райони (Видин, Тутракан), в Софийското поле и в крайните южни райони, понижението на водните запаси в края на месеца придоби застрашителни за

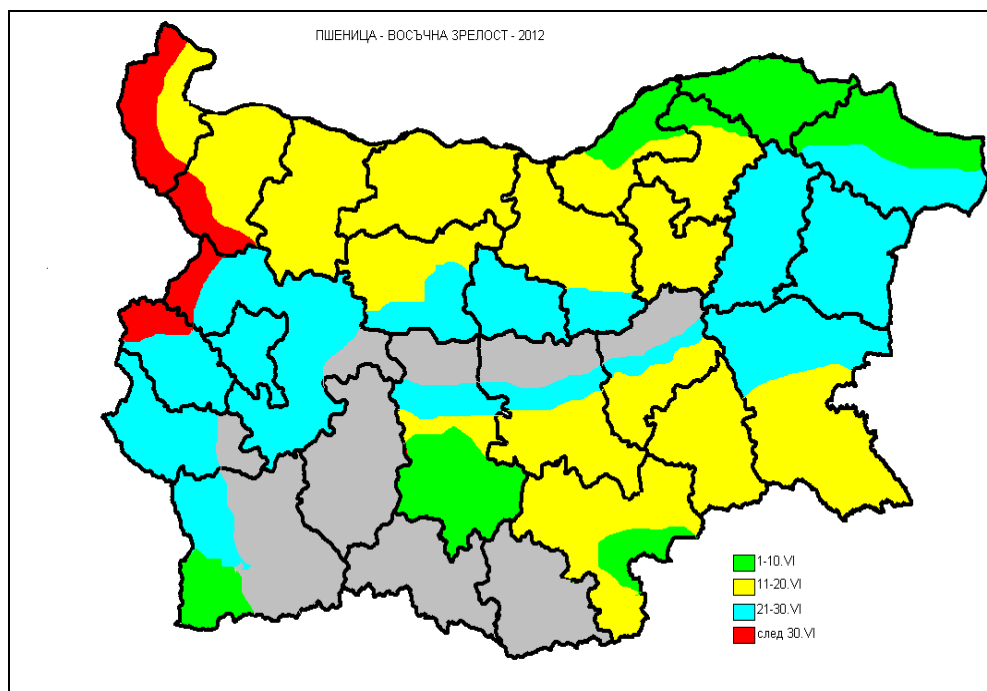
оцеляването им размери, особено на площите без осигурено напояване. На 27 юни, общият воден запас в 50-сантиметровият слой на почвата в тези части от страната, бе близък до критичните граници – най-често около 40-47% от ППВ (виж приложените карти). Влагозапасите бяха най-високи при пролетните култури в слоя 0-50 cm около агростанциите Ямбол и Новачене, между 84 и 86% от ППВ.

2. СЪСТОЯНИЕ НА ЗЕМЕДЕЛСКИТЕ КУЛТУРИ

В началото на юни развитието на земеделските култури в голяма част от полските райони на страната протече с умерени темпове, при близки до нормата за сезона топлинни условия. Падналите валежи в началото на месеца се отразиха благоприятно на посевите с пшеница. Във високите полета при пшеницата протичаше цъфтеж, оплождане и наливане на зърното, а в равнинните райони – начало на фаза млечна зрелост. При ечемика се наблюдаваше масово млечна и преход от млечна към восьъчна зрелост.

В средата на първото десетдневие на места в Южна България (в районите на Пловдив, Пазарджик, Смолян, Ст.Загора, Сливен) падналите интензивни валежи и градушки причиниха сериозни щети на земеделските култури. Унищожени бяха част от зеленчуковите култури, нанесени бяха механични повреди на овошките. **През първата седмица на юни високата атмосферна влажност бе предпоставка за развитие на редица болести по земеделските култури: фузариоза по пшеницата, мана (по лозата, слънчогледа и зеленчуковите култури), бактериоза по фасула, кафяво гниене, струпяване и брашнеста мана по овошките.**

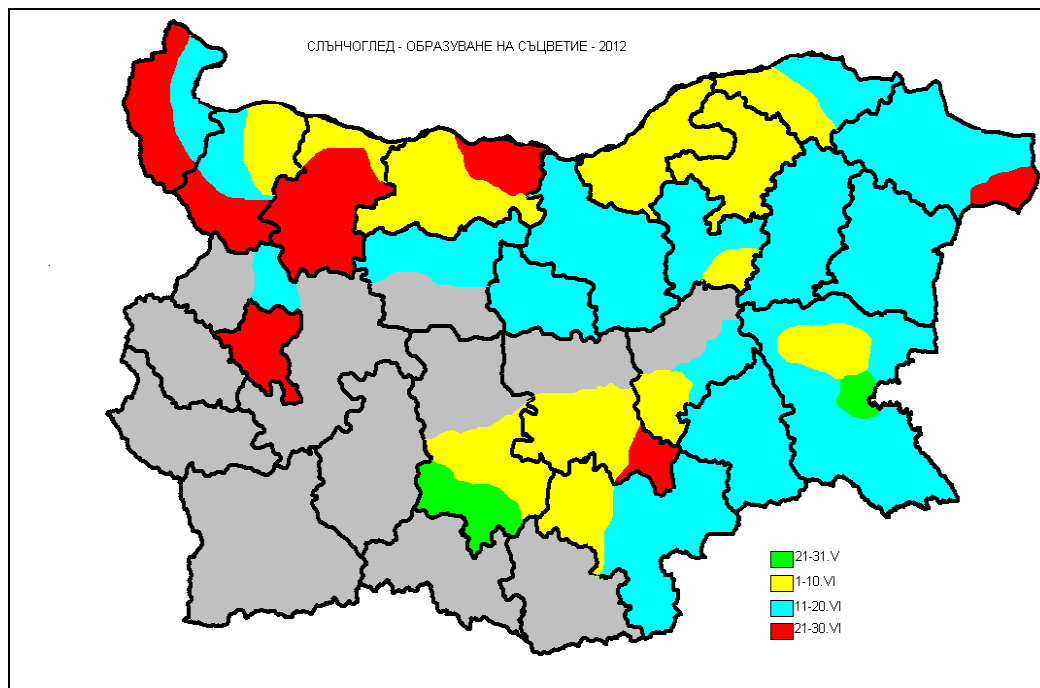
През последните дни от първото десетдневие настъпи стабилизиране на времето, повишение на температурите и ускоряване темповете на развитие при земеделските култури. В края на десетдневие при ечемика преобладаваше восьъчна зрелост, а при пшеницата в полските райони протичаше масово млечна зрелост. На места в крайните североизточни райони (Образцов Чифлик, Силистра, Главиница, Генерал Тошево) и в част от Тракийската низина (Пазарджик, Садово, Пловдив, Асеновград) при пшеницата се наблюдаваше и начало на восьъчна зрелост (вж. прил. карта).

През първото десетдневие пролетните култури увеличиха значително вегетативната си биомаса. При царевичката протичаше листообразуване, при слънчогледа бе увеличен дялът на посевите формирали съцветие (вж. прил. карта). При фасула протичаше бутонизация и фаза цъфтеж. През първата седмица на юни при лозата бе регистрирано начало на фаза цъфтеж.

През второто десетдневие при есенните посеви с ускорени темпове протичаха различните фази на зрелост. При пшеницата във високите полета се наблюдаваше фаза млечна зрелост, а в полските райони – восьъчна зрелост (вж. прил. карта). При ечемика протичаше преход от восьъчна към пълна зрелост. През второто десетдневие рапицата встъпи масово във фаза узряване.

В началото на третото десетдневие на юни екстремно високите температури (до 36-37°C на места като Лом, Плевен, Свищов, Русе, Пазарджик, Сандански) и задълбочилият се недостиг на почвена влага нарушаваха водния баланс и нормалния ход на физиологичните процеси при пролетните култури. В североизточните райони (Образцов Чифлик, Добрич) при царевицата през горещите часове на деня се наблюдаваше силно нарушен тургур, а при слънчогледа и фасула – пожълтяване на листата от долните етажи на растенията.

В средата на трето десетдневие след падналите валежи на отделни места в Северна България (Враца, Монтана, Ловеч, Плевен) и в Горнотракийската низина (Пазарджик) настъпи подобрене на условията за вегетацията на пролетните култури. През последната седмица на юни в равнинните райони при ранните хибриди царевица, отглеждани при поливни условия, бяха наблюдавани фазите изметляване и цъфтеж на метлицата, а при по-късните хибриди – листообразуване. При слънчогледа в част от източните и южни райони на страната се наблюдаваше начало на фаза цъфтеж, при памука – образуване на съцветие. В края на юни във високите полета пшеницата встъпи във въсърна зрелост.

3. ХОД НА ПОЛСКИТЕ РАБОТИ

През повечето дни от юни сухото време осигуряваше условия за провеждане на сезонните полски работи: окопаване на тютюна, загърляне на царевицата, поливане на пролетниците, борба с болестите, неприятелите и плевелната растителност, прибиране на узрялата плодова и зеленчукова реколта, коситбата и балирането на люцерната.

През втората половина на юни се проведе жътвата на ечемика в голяма част от полските райони на страната. Средният добив от ечемика на декар (бункерно тегло), получен в агростанциите и фенологичните пунктове към НИМХ-БАН е в широки граници: Айтос 240 кг/дка, Сандански 300 кг/дка, Сунгуларе 310 кг/дка, Генерал Тошево 325 кг/дка, Царев брод 350 кг/дка, Елхово 380 кг/дка, Камено 420 кг/дка, Пазарджик 430 кг/дка, Изгрев 450 кг/дка, Карнобат 575 кг/дка.

През третото десетдневие на отделни места започна жътвата на пшеницата. Средният добив на пшеницата от декар (бункерно тегло), определен във фенологичния пункт в Елхово е 355 кг/дка, в Недялско – 420 кг/дка, в агростанция Ямбол – 404 кг/дка.

III. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ И РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

1. КИСЕЛИННОСТ НА ВАЛЕЖИТЕ

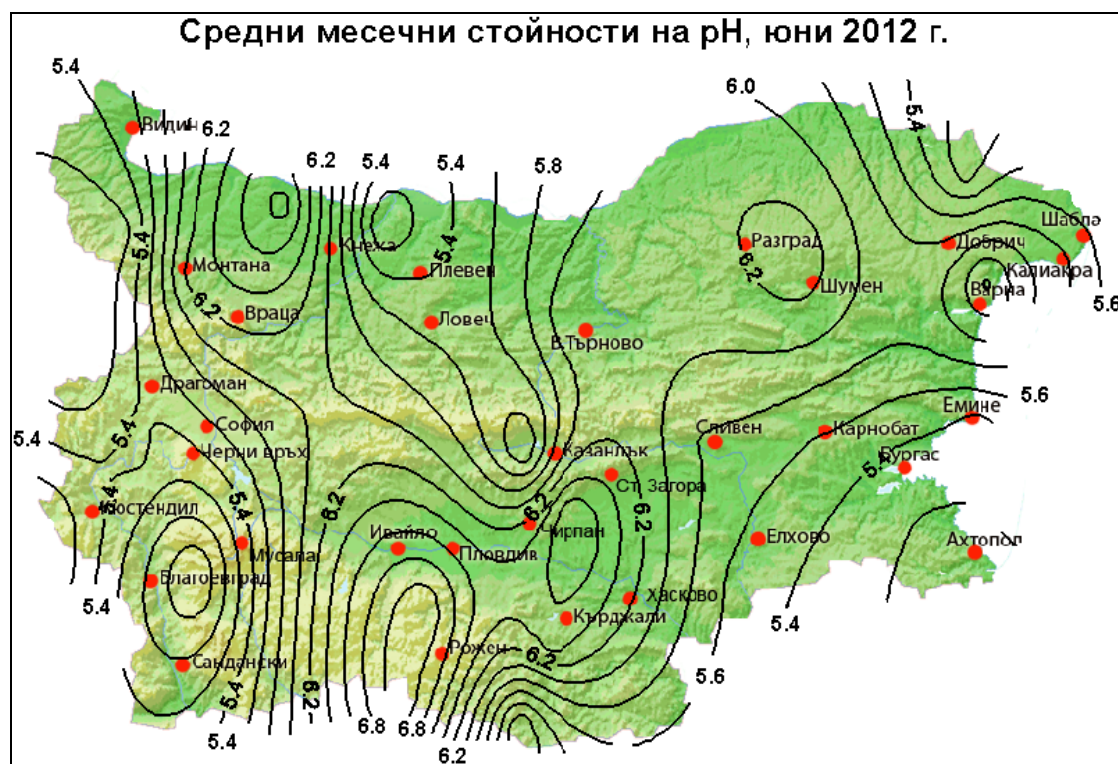
Пояснителни бележки:

Понастоящем мрежата на НИМХ за мониторинг на химическия състав на валежите се състои от 34 станции на територията на цялата страна. Проби се набират 4 пъти в денонощието в основните синоптични срокове (0, 6, 12, 18 GMT). В момента на пробонабирането се измерва рН на валежа и стойностите се предоставят в реално време.

Стойностите, спрямо които се оценява киселинно-алкалния състав на валежите, са: $pH < 5$ – киселинни, $pH > 6$ – алкални, $5 < pH < 6$ – неутрални. Друг показател за оценка са многогодишните средни месечни стойности на рН за всяка станция. Те съдържат в себе си влиянието на подоблачния слой и характеристиките на водата в облака, която се извалява. Т.е. тези стойности отразяват най-вероятните локални и адвективни фактори, които влияят на състава на валежа за дадения месец от годината. От статистическа гледна точка може да се очаква, че средните стойности за конкретния месец, който разглеждаме, ще се доближават до многогодишните средни месечни стойности.

Многогодишните средни месечни стойности (МСМС) на рН за юни, изчислени за периода 2002 – 2010 г., показват неутралност на типичните за този месец валежи в почти всички административни области. Киселинни валежи са обичайни за този месец в Монтана, а алкални – в Ст. Загора.

През изтеклия месец е имало дъждове във всички станции от мрежата на НИМХ за химически състав на валежите. Измерена е киселинността на 93.7% от количеството на всички паднали валежи. Неизследвани са малките валежи, чиито количества са недостатъчни за анализ.

През юни няма средномесечни стойности на рН за нито един от пунктовете в киселинната област на скалата. В 30% от всички станции валежите са слабо алкални. В 70% от пунктовете за набирание на проби средните стойности на рН са неутрални. Алкални са дъждовете, измерени в станциите, разположени в областите Враца, Велико Търново, Разград, Шумен, Варна, Пловдив, Пазарджик, Стара Загора, и Хасково. Най-алкални са валежите на вр. Рожен ($pH=6.8$).

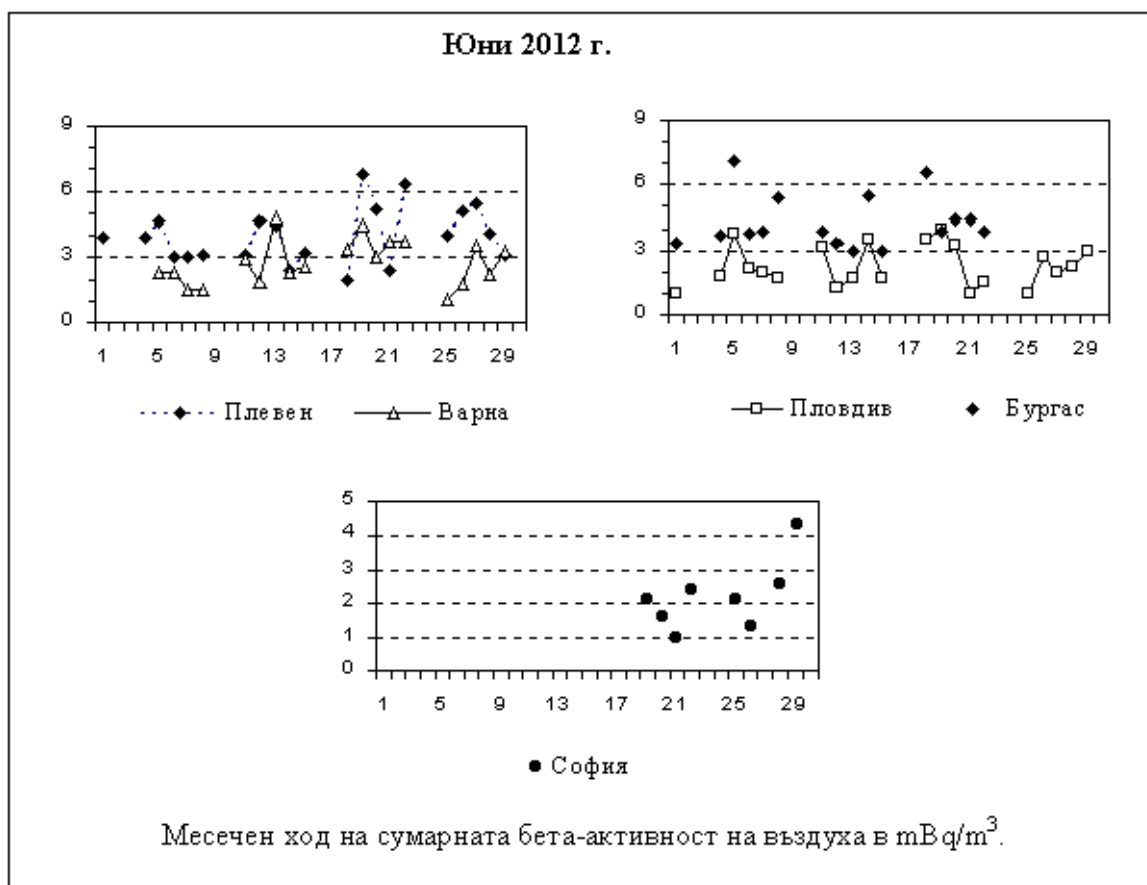
2. РАДИОАКТИВНОСТ НА ВЪЗДУХА

Мрежата за мониторинг на радиоактивността на атмосферата на НИМХ, изградена след 1960 г., се състои от станции за пробовземане по цялата територия на страната и 5 лаборатории в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен. Бета радиометрията на аерозолни филтри, атмосферни отлагания и валежи е основен, ежедневен метод за контрол на радиоактивността на атмосферата, тъй като преобладаващата част от техногенните биологично значими радионуклиди са бета-лъчители.

Средните месечни стойности на общата бета активност на атмосферния аерозол в приземния въздух в София, Пловдив, Варна, Бургас и Плевен през юни 2012 г., измерени 120 часа след пробовземането на филтъра, варират от 2.2 до 4.3 mBq/m³. Средните стойности са близки и по-ниски от тези през май, като в София поради технически причини има данни само за втората половина на месеца. Максималните измерени дневни концентрации са в Бургас – на 5.VI и 18.VI и в Плевен на 19.VI. Стойностите на атмосферните отлагания в София за периода са близки до фоновите за летните месеци.

При интерпретацията на данните трябва да се има пред вид, че набирането и измерването на аерозолни проби през почивните и празнични дни е преустановено.

Запазват се непрекъснатите наблюдения върху радиоактивността на атмосферните отлагания и валежите. Стойностите на дългоживущата обща бета активност на атмосферните отлагания и валежите за станциите от мрежата на НИМХ през юни 2012 г. са в границите на фоновите вариации.

IV. ХИДРОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА РЕЧНИЯ ОТТОК

През юни оттокът на по-голямата част от наблюдаваните реки намаля значително в сравнение с май. Валежите през различни периоди на месеца не повлияха на общата за страната тенденция към намаляване на речните води. Регистрираните повишения на водните нива бяха краткотрайни и не толкова съществени. Общият обем на речния отток към крайните створове на по-големите реки в страната е 1380 млн. m³, с 42% по-малко спрямо оттока през май и с 27% над месечната норма.

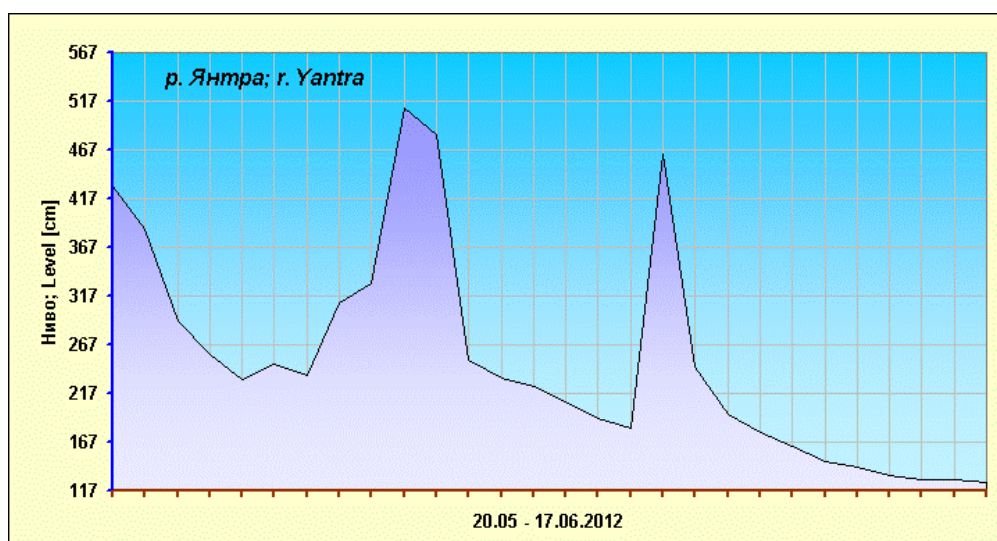
В Дунавския водосборен басейн, със средномесечен отток по-голям в сравнение с май е единствено р. Русенски Лом, а надвишения на нормата за юни се отчита при реките Лом, Осъм, Янтра и Русенски Лом. В поречието Янтра, през нощта на 5.VI срещу 6.VI, е регистрирано преминаване на висока вълна в резултат от обилни валежи, като отбелязаното повишение на речното ниво към крайния створ на реката е 281 cm. На много от измервателните пунктове в поречието Лом и Вит бяха отбелязани продължителни периоди на задържане на речните нива, а регистрираните денонощни колебания при всички станции бяха в рамките на 20 cm. При останалите реки регистрираните повишения на водните нива в различни дни от месеца бяха краткотрайни и също не толкова големи – с до 64 cm.

В Черноморския водосборен басейн всички наблюдавани реки са с обем на оттока над месечната норма, а спрямо май с по-малък обем на оттока е река Факийска. Средно за месеца общият обем на речния отток във водосбора е с 45% повече спрямо миналия месец и с 203% над нормата за юни. За наблюдавания период по-съществено повишение на водното ниво е отбелязано при с. Гроздьово на р. Камчия – с 42 cm.

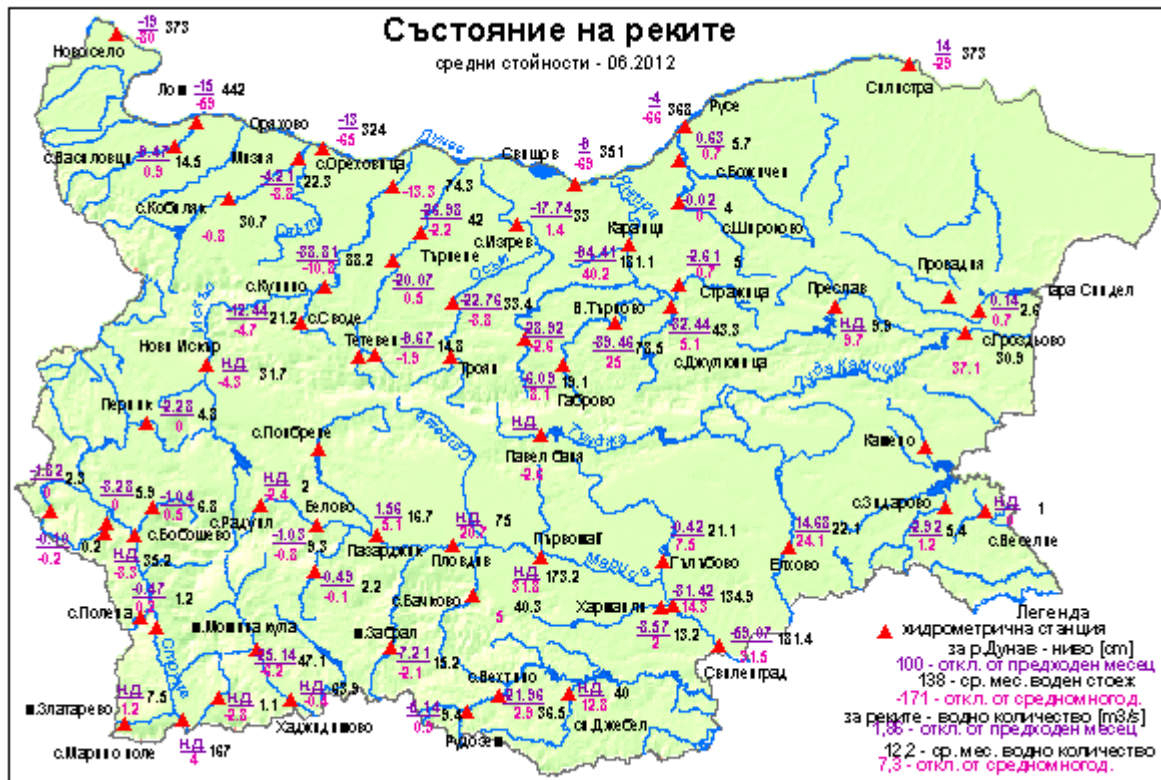
Средномесечният отток на реките в Беломорския водосборен басейн за юни е 740 млн.m³, което е с 25% над месечната норма и с 41% по-малко спрямо май. В поречието Струма и Места, през първото десетдневие на месеца бяха отбелязани несъществени повишения на водните нива с до 10 cm, а през останалото време и двете реки се характеризираха с плавно намаляващ отток. Река Марица и притоците ѝ останаха без съществена промяна, като краткотрайни повишения с до 80 cm бяха отчетени на отделни пунктове за наблюдение в началото и края на месеца. В основното течение на поречието Арда регистрираните изменения на водните нива бяха в границите ± 25 cm, докато при р. Джебел бяха отбелязани по-резки колебанията на речните нива (± 60 cm), главно в началото на месеца. В поречието Тунджа водните нива варираха в рамките на ± 55 cm, като регистрираните повишения в отделни дни на месеца бяха по-съществени в горното течение на реката.

В сравнение с май средномесечното ниво на река Дунав в българския участък е с 19 до 4 cm по-ниско при Ново Село, Лом, Оряхово, Свищов и Русе и с 14 cm по-високо при Силистра. Спрямо месечната норма средномесечното ниво на реката е с 29 до 80 cm по-ниско.

Забележка: Използваните данни са от сутрешните измервания.

Ходограф на водните стоежи през месец юни на река Янтра.

V. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През юни изменението на дебита на изворите се характеризираше с големи пространствени вариации и по-добре изразена тенденция на покачване. Повишение на дебита беше установено при 23 наблюдателни пункта или около 62% от случаите. Най-съществено беше повишението на дебита в част от Бистрец-Мътнишки, Нишавски, Милановски, Етрополски и Разложки карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали. В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са над 180% (от 181 до 525%) от същите стойности, регистрирани през май. Понижение на дебита беше установено при 14 наблюдателни пункта като най-съществено беше то в част от Бистрец – Мътнишки и Настан – Триградски карстови басейни, както и в басейна на Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи средномесечните стойности на дебита на изворите са 49 до 59% от същите стойности регистрирани през май.

За нивата на подземните води от плиткозалягащите водоносни хоризонти (тераси на реки, низини и котловини) пространствените вариации бяха с много слабо изразена тенденция на покачване. Повишение на водните нива с 4 до 108 cm спрямо май беше регистрирано при 36 наблюдателни пункта или около 51% от случаите. Най-съществено беше повишението на нивата на места в терасите на реките Тунджа и Средецка, в Горнотракийска низина и Сливенска котловина. Понижение на водните нива с 1 до 103 cm беше установено при 35 наблюдателни пункта, като най-съществено беше то за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Огоста, Искър и Русенски Лом, както и в Горнотракийска низина.

През юни предимно се понижиха (с 11 до 13 cm) нивата на подземните води в Хасковския басейн.

Нивата на подземните води в сарматския водоносен хоризонт на Североизточна България имаха пространствено разнообразие на изменение с отклонения от средните стойности за май от -3 до 11 cm и добре изразена тенденция на покачване.

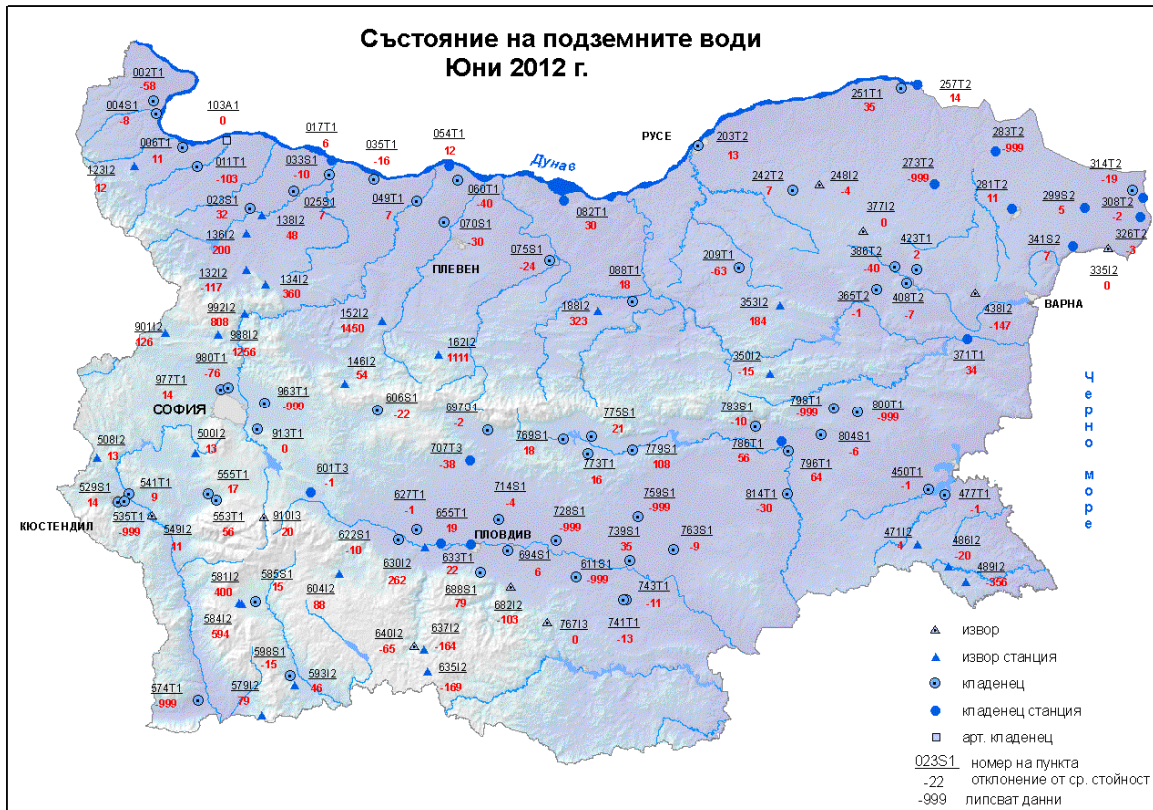
През юни нивата и дебитите на подземните води в дълбоко залягащите водоносни хоризонти и водонапорни системи имаха голямо пространствено разнообразие на вариациите с по-добре изразена тенденция на покачване. Предимно се повишиха от 7 до 55 cm нивата на подземните води в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България. Разнообразни вариации (от -40 до 2 cm), с много добре изразена тенденция на спадане имаха нивата на подземните води в малм-валанжски водоносен комплекс на същия район на страната. Понижиха се нивата на подземните води в подложката на Софийския грабен, в Средногорска и Ихтиманска водонапорни системи съответно с 52, 38 и 1 cm. Повиши се нивото на подземните води в приабонската система в обсега на Пловдивски грабен с 2 cm. Спрямо май се повиши дебитът на подземните води в обсега на Варненски артезиански басейн и в Джермански грабен съответно с 0.030 l/s, а се понижи в Ломско – Плевенска депресия с 0.15 l/s.

В изменението на запасите от подземни води през юни беше установена много слабо изразена тенденция на покачване при 54 наблюдателни пункта или около 51% от случаите, от които 33 кладенци и 21 извора. Повишението на водните нива (с 1 до 220 cm) спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности на юни е най-съществено за подземните води на места в терасите на Тунджа, в Горнотракийска низина, в малм-валанжски водоносен комплекс на Североизточна България, където нивата предимно се повишиха, в приабонската система в обсега на Пловдивски грабен и в Средногорската водонапорна система.

Покачване на дебита с отклонения от месечните норми с 1.00 до 1469 l/s беше най-голямо в Нишавски, Милановски и Котленски карстови басейни, както и в басейните на Тетевенска и Преславска антиклинали. В тези случаи дебитът на изворите е над 200% (от 205 до 440%) от нормите за месец юни.

Понижението на водните нива с 4 до 205 cm спрямо нормите и средномногогодишните месечни стойности за юни беше най-голямо за подземните води на места в терасите на реките Дунав, Огоста и Вит, в Карловска и Сливенска котловини. Предимно се понижиха водните нива в терасите на Искър и в барем-аптски водоносен комплекс на Североизточна България.

Понижението на дебита, с отклонения от нормите от 5.78 до 436 l/s, беше най-голямо в басейните на северното бедро на Белоградчишка антиклинала, на барем-аптските карстово-пукнатинни води на Североизточна България, както и в част от басейна на Стойловска синклинала (Странджански район). В тези случаи дебитът на изворите е под 40% (от 29 до 38%) от нормите за юни.

Директор на НИМХ доц. д-р Георги Корчев
Телефон: 02 975-39-96
Факс: 02 988-03-80, 02 988-44-94
Телефонна централа: 02 462-45-00
1784 София, бул. "Цариградско шосе" 66
e-mail: office@meteo.bg
<http://www.meteo.bg>

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ

Главен редактор д-р Петьо Симеонов
проф. д-р Валентин Казанджиев
доц. д-р Илиан Господинов
доц. д-р Мария Коларова
доц. д-р Марта Мачкова

ПОДГОТВИЛИ МАТЕРИАЛИТЕ ЗА БРОЯ

Част I М. Попова, доц. д-р И. Господинов, д-р П. Симеонов
Част II Д. Жолева, Я. Маринова, доц. д-р В. Казанджиев
Част III доц. д-р М. Коларова, гл.ас. Б. Велева, гл.ас. д-р Е. Христова, Л. Йорданова
Част IV инж. С. Стоянова, инж. В. Попова
Част V доц. д-р М. Мачкова
Уеб страница на Бюлетина, инж. Ц. Младенова

Печат Е. Замфиров
Формат 70/100/8
Поръчка – служебна
Тираж 31

Издание на НИМХ

© Национален институт по метеорология и хидрология, БАН
София, 2012 г.